

Sygn. akt XII Ga 511/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie XII Wydział Gospodarczy – Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia: SO Bożena Cincio-Podbiera

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2017 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki jawnej w J.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa- Śródmieścia w Krakowie

z dnia 20 stycznia 2017 r., sygn. akt V GC 3326/16/S

I. oddala apelację;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej koszty postępowania apelacyjnego w kwocie 450,00 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych).

SSO Bożena Cincio-Podbiera

XII Ga 511/17

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) A. P. sp.j. w J. domagała się zasądzenia od strony pozwanej (...) sp. z o.o. w G. kwoty 156 4,74 zł z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu tytułem reszty należności za wykonaną w transporcie międzynarodowym usługę transportową. Strona pozwana wnosząc o oddalenie powództwa wywodziła, iż dokonała potrącenia z wierzytelnością strony powodowej kary umownej w wysokości 300 EUR z powodu wykonania przewozu z opóźnieniem. Tak określone okoliczności faktyczne były między stronami bezsporne. Wyrokiem z dnia 20 stycznia 2017 roku Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w całości. Sąd ten wskazał, iż do łączącej strony umowy mają zastosowanie uregulowania zawarte w konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów CMR z dnia 19 maja 1956 roku, którą zgodnie z art. 1 stosuje się do każdej umowy o zarobkowy przewóz drogowy towarów pojazdami, jeżeli miejsce przyjęcia przesyłki do przewozu i miejsce przewidziane dla jej dostawy, znajdują się w dwóch różnych krajach, z których przynajmniej jeden jest krajem umawiającym się. Sąd Rejonowy wywiódł, iż zgodnie z art. 23 ust. 5 konwencji w przypadku opóźnienia dostawy, jeżeli osoba uprawniona udowodni, że wynikła stąd dla niej szkoda, przewoźnik obowiązany jest zapłacić odszkodowanie, które nie może przewyższyć kwoty przewoźnego. Z kolei w myśl art. 41 ust. 1 konwencji, z zastrzeżeniem postanowień art. 40, jest nieważna i pozbawiona mocy każda klauzula, która bezpośrednio lub pośrednio naruszałaby postanowienia konwencji. W szczególności byłaby nieważna

każda klauzula ustępująca na rzecz przewoźnika korzyść z ubezpieczenia towaru oraz każda inna analogiczna klauzula, jak również każda klauzula przenosząca ciężar dowodu z art. 41 ust. 2. Zdaniem Sądu Rejonowego zastrzeżenie w umowie kary umownej za opóźnienie w dostawie jest nieważne w świetle przepisów konwencji CMR. Zastrzeżenie takie narusza bowiem zasadę, iż osoba uprawniona obowiązana jest udowodnić, że opóźnienie dostawy spowodowało u niej szkodę. Tymczasem kara umowna jest oderwana od szkody i w tym przypadku obowiązek wykazywania faktu poniesienia szkody i jej wysokości nie zachodzi. Umowa stron zatem w zakresie w jakim przewiduje karę umowną narusza postanowienia konwencji. Sąd Rejonowy zauważył, iż strona pozwana nie twierdziła by poniosła jakąkolwiek szkodę z powodu z opóźnienia dostawy towaru, ani też nie wykazywała powstania i wysokości tej szkody, a zatem wbrew treści art. 6 k.c. nie dowiodła by posiadała względem strony powodowej wymagalną wierzytelność nadająca się do potrącenia z wierzytelnością dochodzoną pozwem i by potrącenia skutecznie dokonała.

W apelacji od tego wyroku strona pozwana zarzuciła Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 41 ust. 1 w związku z art. 23 ust. 5 konwencji CMR przez jej błędną wykładnię i przyjęcie, że zastrzeżona kara umowna za nieterminową dostawę towaru stanowi klauzulę niedozwoloną podczas, gdy przepisy konwencji CMR nie wykluczają stosowania kary umownej za opóźnienie w dostawie towaru. Podniosła też zarzut naruszenia art. 484 § 1 k.c. w związku z art. 353/1 / k.c. przez ich niezastosowanie mimo, iż strony dobrowolnie ułożyły treść łączącej je umowy, określając w niej możliwe stosowanie kary umownej w przypadku opóźnienia w dostawie towaru. Domagając się w pierwszym rzędzie zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa skarżąca wywodziła, że w tej kwestii poglądy orzecznictwa i doktryny nie są jednoznaczne, a sąd pierwszej instancji nie odniósł się do zasady swobody zawierania umów wyrażonej w treści art. 353 /1/ k.c. Odwołując się do treści art. 484 § 1 k.c. wskazywała, że skoro strona powodowa nie wykonała zlecenia w sposób należyty albowiem opóźniła się z dostawą towaru to stronie powodowej służyło prawo naliczenia i potrącenia kary umownej, która i tak została ograniczona do kwoty 300 EUR w sytuacji, gdy maksymalna wysokość kary sięgała 750 EUR. Podniosła ponadto, że zgodnie z art 5 ust. 1, art. 16 ust. 5, art. 20 ust. 4, art. 29 ust. 1, art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 i 3 konwencji CMR konwencja ta odsyła w zakresie nie uregulowanym do przepisów prawa krajowego. W art. 23 ust. 5 konwencja przewiduje odpowiedzialność przewoźnika za opóźnienie jeśli na skutek tego opóźnienia uprawniona poniosła szkodę, którą musi udowodnić, a zatem sposób ogólny reguluje kwestię szkody tak jak czyni to art. 471 k.c. Konwencja CMR nie wyklucza zatem stosowania kar umownych przez strony i takie postanowienia nie stanowią niedozwolonej klauzuli albowiem pozostają tylko uzupełnieniem nie uregulowanych konwencją kwestii.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa domagała się jej oddalenia i zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja jest nieuzasadniona.

Należy mieć na uwadze, iż zgodnie z treścią art. 91 ust. 2 w związku z art. 241 ust. 1 konstytucji RP postanowienia konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego CMR mają pierwszeństwo przed ustawą czyli prawem krajowym. Zgodnie z przepisem ad 41 ust. 2 CMR nieważne są klauzule przenoszące ciężar dowodu. Przepis ten należy interpretować w ten sposób, że zawierając umowę o zarobkowy przewóz towarów strony nie mogą w sposób dowolny ustalać kwestii ciężaru dowodu i wykazania szkody, która w związku z prowadzeniem działalności z tego zakresu może powstać /wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 marca 2015 roku, I ACa 1184/14/. Strony zatem w zleceniach transportowych nie mogą skutecznie umieszczać jakichkolwiek klauzul, które naruszałaby postanowienia konwencji. Tymczasem konwencja w art. 23 ust. 5 stanowi, iż w razie opóźnienia dostawy, jeżeli osoba uprawniona udowodni, że wynika stąd dla niej szkoda, przewoźnik obowiązany jest zapłacić odszkodowanie, które nie może przewyższyć kwoty przewoźnego. Jeśli więc konwencja w treści powołanej normy reguluje materię związaną z opóźnieniem dostawy i określa ramy odpowiedzialności przewoźnika, to zamieszczenie zastrzeżenia dotyczącego naliczania z tego samego tytułu kar umownych jest nieważne. Przyjęcie innego założenia prowadziłoby do uchybienia przepisom konwencji, a to z tego powodu, że ciężar dowodu istnienia wysokości szkody zostałby przeniesiony na przewoźnika, obowiązane wykazać okoliczności prowadzące do odstąpienia naliczenia kary umownej czy też miarkowanie kary. Ponadto, kara umowna oderwana jest od szkody i strona uprawniona nie ma obowiązku wykazywać faktu istnienia szkody i jej

wysokości. W zakresie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez dłużnika przepis art. 483 k.c. zastępuje art. 471 k.c. i kara przypada uprawnionemu bez względu na wysokość poniesionej szkody, a to zgodnie z art. 484 § 1 k.c./ tak, E.Gniewek. K.C.-Komentarz, W-wa 2013/. Kara umowna zatem z samej swej istoty przeczy uregulowaniu zawartemu w art. 23 ust. 5 konwencji CMR, gdzie przyjęto, iż osoba uprawniona ma obowiązek udowodnienia zaistnienia szkody, a tym samym jej wysokości. Jeśli zatem klauzula wprowadzająca karę umowną jest nieważna to odwołanie się przez skarżącą do swobody umów nie odnosi skutku.

Wywody strony pozwanej zawarte w apelacji należy zatem uznać za niezasadne, co prowadzi do oddalenia apelacji na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono po myśli art. 98 w związku z art. 108 § 2 k.p.c. oraz na podstawie przepisów Rozporządzenia ministra sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie, obowiązującego w dacie wniesienia apelacji.

Ref. I inst. SSR A. Pelc-Bartosz